

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 149

Tallinn, Toompea ja videosild

Reede, 13. veebruar 2026

Algus 9.00, lõpp 10.35

Juhataja: Peeter Tali (esimees)

Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Enn Eesmaa, Katrin Kuusemäe, Luisa Rõivas, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)

Puudusid: Rain Epler, Tiit Maran, Anti Poolamets, Maido Ruusmann ja Kristo Enn Vaga

Kutsutud: Rahandusministeeriumi välisasjade nõunik Märten Ross (1. päevakorrapunkt); majandus- ja tööstusminister Erkki Keldo, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi strateegia ja teenuste juhtimise asekanstler Maria Alajõe, Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö osakonna juhataja Silver Tammik (2. päevakorrapunkt); Haridus- ja Teadusministeeriumi Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö nõunik Piret Sütt (3. päevakorrapunkt); Haridus- ja Teadusministeeriumi Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö nõunik Piret Sütt ja teadus- ja arenduspoliitika osakonna nõunik Ursula Tubli (4. päevakorrapunkt)

Osalesid: Tairi Täht (Riigikantselei EL sekretariaadi nõunik), Raimond Vladimirov (Luisa Rõivase praktikant)

Päevakord:

2. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuringute ja - innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/783 ning muudetakse määrusi (EL) 2021/696, (EL) 2023/588 ja (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm] COM(2025) 555

2. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuringute ja - innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/783 ning muudetakse määrusi (EL) 2021/696, (EL) 2023/588 ja (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm] COM(2025) 555

Erkki Keldo andis ülevaate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanekust, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuringute ja - innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/783 ning muudetakse määrusi (EL) 2021/696, (EL) 2023/588 ja (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm] COM(2025) 555.

Erkki Keldo sõnul on järgmiseks pikaajalise rahastuse osaks saamas Euroopa Konkurentsivõime Fond, mille eesmärk on tugevdada Euroopa konkurentsivõimet strateegiliste investeeringute kaudu. Fondi kogumaht on planeeritud 451 miljardit eurot, millest fondi enda kogumaht on 234 miljardit. Lisandub ka Euroopa Horisont (hariduse valdkonnast) ning 41 miljardit innovatsioonifondist. Ministri sõnul ühendab Euroopa Konkurentsivõime Fond 14 senist rahastamisvahendit ning pakub toetusi neljas poliitikavaldkonnas: 1. vastupidavus, kaitse ja kosmos (130,7 miljardit); digitaalne juhtpositsioon (54,8 miljardit), puhas üleminek ja tööstuse heitkoguse vähendamine (67,4 miljardit); 4. tervis, põllumajandus, biotehnoloogia ja biomajandus. Eestile on prioriteetsed kriitilise taristu kaitse, digiühendused ning võrdne ligipääs väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, sh idapiiri riikidele. Fondi rahastus on taotlus- ja projektipõhine, mistõttu on Eestile oluline taotluste nõustamise abikõlblikkus, et tagada väiksemate liikmesriikide ettevõtete edukas osalemine. Ministri sõnul kaalub Eesti võimalust, et erinevad asutused saaks ettevõtteid taotluste koostamise osas nõustada.

Vladimir Arhipov küsis, kas süsinikukvoodi hinna langetamine kuulub 67 miljardi sisse.

Erkki Keldo vastas, et teemad ei ole seotud, kuna süsinikuheitekvoodi süsteem toimib eraldiseisvatel alustel. Ta rõhutas, et hetkel käsitletakse tulevase rahastamisperioodi vahendite jaotust valdkondade lõikes. Minister täpsustas, et kui küsimus puudutas puhtale energiale üleminekut ning tööstuse süsinikuheite vähendamise ja toetamise meetmeid, siis kavandatava Euroopa Konkurentsivõime Fondi maht antud valdkonnas on 67,4 miljardit eurot, mis ületab varasemat rahastust enam kui 12 korda. See on oluline, et soodustada ettevõtete energiaefektiivsust, tehnoloogia arengut ja CO2 heite vähendamist.

Luisa Rõivas küsis, kui suur on oht, et poliitiline soov toetada Euroopa kaitsetööstust takistab Ukrainale elutähtsa abi kiiret kohalejõudmist.

Erkki Keldo vastas, et antud probleem Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames ei esine. Eraldi on rõhutatud, et Ukrainal on võimalik taotleda Euroopa Kaitsefondist rahastust samadel tingimustel liikmesriikidega. Ehkki Ukraina ei ole Euroopa Liidu liikmesriik, on selle kaitsmine prioriteet ning seetõttu võimaldatakse Ukrainale ligipääs vajalikele investeeringutele ja ressursile analoogselt teiste Euroopa riikidega. Tegemist on varasemaga võrreldes uue erandiga, kuna seni pole Ukrainal olnud võimalust Euroopa Liidu fondidest toetust saada.

Luisa Rõivas küsis täpsustavalt, kas Eestil on antud seisukohale ka toetajaid.

Erkki Keldo vastas, et kuigi lõplikku otsust veel ei ole, siis mitmed riigid toetavad Eesti seisukohta. Minister märkis, et Eesti seisukoha kohaselt tuleks võimaldada Ukrainal osaleda kõigis konkurentsifondi valdkondades ning määruses tuleks ette näha võimalus eelistada fondi taotlusvoorudes Euroopa Liidu idapiiri projekte, et soodustada muuhulgas ühistootlusti koos Ukrainaga.

Lea Danilson-Järg küsis, kas Eestil on lootust põlevkivi kasutamisega seotud ettevõtmistele rahastust saada.

Erkki Keldo vastas, et kuna põlevkivi on fossiilne kütus, siis ei kvalifitseeru see toetuse saamiseks puhta energia kasutuselevõtul. Senini on Eesti saanud õiglase ülemineku fondist ja taastekavast rahastust, mille aluseks on kokkulepe põlevkivist järk-järgult loobuda. Muutunud julgeoleku- ja majandusolukorra tõttu pidas Kliimaministeerium läbirääkimisi Euroopa Komisjoniga ning saavutas Eesti majandusele soodsamad tingimused: põlevkivist elektri tootmine lõpetatakse 2035. aastaks, kuid näiteks põlevkiviõli tootmine võib jätkuda seni, kuni sellel on turul nõudlus. Täiendavaid piiranguid põlevkivitööstusele ei kehtestata ning konkurentsivõimeliste toodete (nt laevakütused) tootmist Euroopas ei takistata. Minister rõhutas, et investeeringutoetusi antakse Euroopas fossiilkütuste kasutamise asemel nende

lõpetamiseks. Kõneleja tõi ka välja, et põlevkivijaamades toodetava elektri tõttu on Eesti keskmine energia hind kõrgem.

Peeter Tali küsis, kas majandus- ja tööstusministeerium koordineeris seisukohtade väljatöötamisel oma tööd kaitseministeeriumiga.

Erkki Keldo vastas, et kaitseministeeriumiga tehakse koostööd. **E. Keldo** tõi välja, et kaitseministeeriumis tegutseb tuleviku väevõime juhatus, majandus- ja tööstusministeeriumis kaitsetööstuse valdkonna asekanstler. Kaitseministeeriumi juhtgrupp hindab riiklikult vastu võetud kaitsetööstuspoliitika väärtuspakkumist, mille tegevused ja rahastusvõimalused on koostöös majandus- ja tööstusministeeriumiga määratletud. Ta rõhutas, et kaitsefondi rahastus kasvab Euroopa Liidu tasandil ligikaudu viiekordselt ning, et Eesti kaitsetööstuse ettevõtted ja riik peavad leidma võimalusi, kuidas Euroopa Liidu rahastust maksimaalselt kaitsevaldkonda kaasata.

Peeter Tali täpsustas, et innovatsiooni väejuhatuse juhataja alluvuses, aga ministeeriumi valitsusalas. **P. Tali** küsis, et kui 14 rahastamismudelit koondatakse ühe katuse alla, siis kas see lihtsustab liikmesriikide ja ettevõtete menetlust või jääb bürokraatia samaks.

Erkki Keldo vastas, et konkurentsivõime fondi loomise eesmärk on vähendada erinevate rahastamisvahendite, bürokraatia, taotlemise ja aruandluse hulka. Samuti on Euroopa Komisjoni üldine suund vähendada aruandluse ja bürokraatiaga seotud koormust. Ta rõhutas, et loodetavasti kujuneb konkurentsivõime fond positiivseks näiteks nii Euroopas kui ka siseriiklikult, näidates, kuidas bürokraatia vähendamine muudab ettevõtjate ja kodanike igapäevaelu lihtsamaks.

Urve Tiidus andis ülevaate [majanduskomisjoni arvamusest](#) ja arutelust ning märkis, et komisjon otsustas Vabariigi Valitsuse seisukohti toetada. Komisjoni otsus oli konsensuslik.

Peeter Tali võttis arutelu kokku ning tegi ettepaneku toetada kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti.

Otsustati:

2.1. Toetada kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (konsensus: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Enn Eesmaa, Katrin Kuusemäe, Luisa Rõivas, Aivar Sõerd, Peeter Tali, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus).

(...)

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõtte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant